

Razgovor

WALTER P. SIMONS¹

Profesor Walter P. Simons proveo je djetinjstvo u belgijskom Bruggeu, jednom od najljepših srednjovjekovnih gradova, što je uvelike utjecalo na njegovu odluku da postane medijevist. Povjesničarski zanat učio je u Belgiji, kao i u Centru za srednjovjekovne studije u francuskom Poitiersu. Doktorirao je na sveučilištu u Ghentu. Njegov akademski put odveo ga je iz rodne Flandrije u Sjedinjene Američke Države, gdje predaje povijest na privatnome učilištu Dartmouth u Hanoveru. U svojim istraživanjima bavio se društvenim okruženjem religijskih pokreta u razvijenom i kasnom srednjem vijeku, rodnim odnosima, misticizmom, poviješću gradova, poviješću Porajnja i historijskom metodologijom. Također se bavio i popularnom kulturom, umjetnošću, te dvjema svjetskim ratovima. Autor je monografije *Cities of Ladies: Beguine Communities in the Medieval Low Countries, 1200-1565* (*Gradovi žena: Društvene zajednice u srednjovjekovnom Porajnju, 1200-1565*, 2001.), detaljne analize religije i njenog utjecaja na srednjovjekovno društvo, kao i na položaj žene. Zajedno sa Miri Rubin uredio je pregled *The Cambridge History of Christianity, vol. IV: Christianity in Western Europe, c.1100-c.1500* (*Povijest kršćanstva, svezak IV: Kršćanstvo u Zapadnoj Europi, od 1100. do 1500. godine*, 2009.). Trenutno piše knjigu o Elizabeti od Spalbeeka, mističarki koja je živjela u Belgiji, u 13. stoljeću.

Pro tempore: Zbog čega Henri Pirenne nije, prema Vašem mišljenju, nikada ušao u samo uredništvo *Analā* iako mu je to nuđeno? Radi li se o potrebi poticanja razvoja vlastite historiografije (u Belgiji) ili je nešto drugo posrijedi?

Simons: U vrijeme kada mu se urednički odbor *Analā* obratio, Pirenne je bio pri kraju karijere. Do tada je već doživio vrhunac slave kao povjesničar, diljem svijeta je bio angažiran kao cijenjeni govornik te je bio na čelu brojnih međunarodnih historiografskih i akademskih udruženja. Dakle,

već je ionako imao i previše dužnosti. Povukao se u mirovinu sa Sveučilišta u Ghentu 1930. godine. U to vrijeme, dakle, nije se više radilo o potrebi da „doprinese razvoju belgijske historiografije“, jer je on taj doprinos već pružio. Moguće je da podcjenjujete Pirenneova ogromna postignuća prije dvadesetih godina 20.st. (velik dio svojih važnih radova objavio je prije Prvoga svjetskog rata.)

Pro tempore: Vi ste u članku „The Annales and Medieval School in the Low Countries“ objasnili kako je utjecaj i suradnja *Analā* s Ghentom postupno opadala. S druge strane, je li ova suradnja s Francuskom otvorila belgijsku medievalnu školu i učinila ju međunarodno značajnom, dok su druge faze belgijske povijesti slabije pokrivena u povijesnim knjigama?

Simons: Moram se ispričati ako u potpunosti ne razumijem pitanje. Dakako da su francuski i belgijski povjesničari u velikoj mjeri surađivali i prije Pirenneovog kontakta s *Analima*. Ne znam zbog čega mislite da je „belgijska medievalistička škola“ (što podrazumijevate pod ovim pojmom? Mislim da tako nešto ne postoji.) postala međunarodno poznata nakon Pirenneovog kontakta s *Analima*. Imajte na umu da je Pirenne bio svjetski poznat prije toga. Dakle, Bloch i Febvre su trebali Pirenneovu pomoć, a ne obrnuto. Kao što znate, Pirenne je gotovo sve svoje radove prvotno objavio na francuskom, zbog čega su oni bila dostupni širokom međunarodnom krugu čitatelja od samog početka, dakle od osamdesetih godina 19. stoljeća. Njegova je *Histoire de Belgique* prevedena na njemački od prvog sveska devedesetih godina 19. stoljeća, a na nizozemski je prevedena 1902. *Stages in the Social History of Capitalism* pojavila se na engleskom 1915., kao i *Early Belgian Democracies*, dok su *Medieval Cities* objavljeni na engleskom (u Sjedinjenim Američkim Državama) 1925. Istina je da su inozemni povjesničari veću pozornost pridavali srednjovjekovnom dijelu belgijske povijesti, no držim da to nije imalo puno veze s Pirenneom ili njegovim kontaktima s *Analima*. U srednjem vijeku, flamanski i brabantki gradovi, institucije

i umjetnost bili su u Europi utjecajnije nego u razdoblju ranoga novog ili novog vijeka, kad je Belgija znatno izgubila na važnosti.

Pro tempore: Kada kažete da ni Huizinga ni Pirenne zapravo nisu imali prave nasljednike, može li se onda ustvrditi da stanje u historiografiji zapravo nije bilo spremno za njihove ideje i usmjerenja?

Simons: Zapravo, Pirenne jest imao nasljednike, ali svaki je od njih nastavio njegovo djelo na svome području: Hans van Werveke razvio je Pirenneove ideje s područja ekonomske i urbane historije, dok je Ganshof preuzeo područje institucija i zakona. Nijedan od njih nije kombinirao ta dva područja. Kako sam objasnio u svome članku „*Annales* and *Medieval Studies*“, Pirenneova je ostavština bila podvrgnuta žestokoj kritici od tridesetih godina nadalje. Mnogi istaknuti flandrijski povjesničari odbacili su njegov koncept „nacionalne“ belgijske povijesti proizašle iz zajedničke srednjovjekovne povijesti. Isto tako, valonski su povjesničari nakon Drugoga svjetskog rata počeli inzistirati na specifičnom valonskom povijesnom okviru. U takvim situacijama, znatan utjecaj imaju i sveučilišna politika i osobni odnosi. Zbog snažnih političkih i kulturnih napetosti između belgijskih sveučilišta, Pirenne je imao prilično ograničen utjecaj na način na koji se povijest predavala na sveučilišnoj razini izvan Ghenta, dok se na samom ghentskom sveučilištu, Ganshof protivio sveobuhvatnim generalizacijama u Pirenneovom stilu. Ganshof nije bio sklon širem, komparativnom pristupu, već je zagovarao oprezniju, ponekad čak pozitivističku metodologiju.

Pro tempore: Može li se reći sa su filozofska strujanja u 19. stoljeću, posebice ona pod utjecajem Kanta, odigrala značajnu ulogu u pisanjima Pirennea i Huizinge, kao što su u Francuskoj i Njemačkoj?

Simons: Ne bih rekao da je Kant značajnije utjecao ni na Pirennea ni na Huizingu. Za Pirennea su bila ključna liberalna politička i ekonomska teorija

devetnaestog stoljeća (a nakon Prvog svjetskog rata u manjoj su mjeri na njega utjecale i marksističke analize). Huizinga je, s druge strane, puno dugovao književnim i umjetničkim teorijama devetnaestog stoljeća, posebno simbolizmu (vidi odgovor na sljedeće pitanje).

Pro tempore: Smatrate li da Huizingina metodologija i njegova djela imaju više sličnosti ili ipak razlika s onima prve generacije oko *Analā*? Slažete li se s odlukama brojnih povjesničara koji i Huizingu vide kao analista?

Simons: Pokušao sam objasniti Huizingin specifičan pristup, kao i njegovu intelektualnu pozadinu, u članku koji sam napisao s kolegom iz Amerike: Edward Peters i Walter Simons, „The New Huizinga and the Old Middle Ages“, *Speculum: A Journal of Medieval Studies* 74/ 3 (1999.), 587–620. Huizinga je s nekim pripadnicima kruga oko *Analā* dijelio zanimanje za određene teme i postignuća drugih društvenih znanosti (antropologije, psihologije), ali to je zanimanje razvio na posve drukčiji način nego analisti pa se stoga ne može reći da je s njima imao puno zajedničkog. Na Huizingu su prvenstveno utjecala prijateljstva s piscima i umjetnicima u osamdesetim i devedesetim godinama devetnaestog i prvim godinama dvadesetoga stoljeća, te njihov interes za simbolizam u književnosti i umjetnosti, kao i studij indologije koji je pohađao na fakultetu. Sjetite se samo da je njegova *Jesen srednjeg vijeka* izvorno zamišljena kao studija slikarstva braće Van Eyck. Njegov je senzibilitet bio prije svega umjetnički, ali na iznimno osebujan način. Huizinga je uistinu *sui generis*. Ni jedan drugi povjesničar nije mu nalik.

Pro tempore: Rijetko je objašnjeno pomalo iznenadno pojavljivanje Johana Huizinge u historiografiji u kojoj je dominirao pristup Roberta Fruina. Kako objasniti tako jedan nagli i naizgled iznenadni odmak u pristupu i metodologiji? Radi li se tu o reakciji i kritici pozitivizma kao osnovnom pokretaču?

Simons: Za objašnjenje vidite moj odgovor na prethodno pitanje. Da, Huizinga se snažno protivio onoj vrsti pozitivizma kakav je prevladavao u njegovo vrijeme (iako je objavio nekoliko tekstualnih radova koji su naizgled „eruditski“).

Pro tempore: Koje biste Vi povjesničare, izuzev prve generacije *Analā*, izdvojili kao najutjecajnije za historiografije Belgije i Nizozemske?

Simons: Na belgijsku i nizozemsku historiografiju prvotno su utjecali vodeći njemački i francuski povjesničari devetnaestog stoljeća – po mom mišljenju, posebno Ranke i Lamprecht. Naravno, od tridesetih godina, marksistička analiza bila je iznimno utjecajna (ne u političkom smislu, naravno: malo se povjesničara ideološki priklanjalo „marksizmu“!). Od Drugoga svjetskog rata, bio je snažan utjecaj britanskih (E. P. Thompson, Keith Thomas, Peter Burke), a potom i američkih povjesničara (posebno onih koji se bave antropologijom i rodnom tematikom). Također, u Nizozemskoj je veoma izražen interes za rad Norberta Elias.

BILJEŠKE

- 1 Razgovor s engleskoj jezika prevela Marija Marčetić. Uredništvo *Pro tempore* zahvaljuje se prof. dr. sc. Ivi Bancu na korekturi i dodatnim sugestijama.

Pro Tempore

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 8/9, 2010.-2011.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
godina VII, broj 8-9, 2010-2011.

Glavni i odgovorni urednik
Filip Šimetin Šegvić

Počasni urednik
André Burguière

Uredništvo
Tomislav Brandolica, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Filip Šimetin Šegvić,
Nikolina Šimetin Šegvić, Stefan
Treskanica

Urednici pripravnici
Marta Fiolić, Kristina Frančina, Sanda
Vučićić

Redakcija
Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Nikolina Šimetin Šegvić,
Filip Šimetin Šegvić, Stefan Treskanica,
Sanda Vučićić

Tajnica uredništva
Martina Borovčak

Recenzenti
dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Ivan Botica
Miodrag Gladović, d.i.e.
dr. sc. Borislav Grgin
dr. sc. Mirjana Gross
dr. sc. Željko Holjevac
dr. sc. Nenad Ivić
Branimir Janković, prof.
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
mr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Isao Koshimura
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Radivoj Radić
Danijel Rafaelić, prof.
dr. sc. Drago Roksandić
dr. sc. Relja Seferović
dr. sc. Boris Senker
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan

Lektura i korektura
Marta Fiolić
Ana Jambrišak
Vedrana Janković
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić
Tajana Vlaisavljević

Dizajn i priprema za tisak
Tomislav Vlainić
Lada Vlainić

Prijevodni s engleskog jezika
Tomislav Brandolica
Jelena Krilanović
Tina Kužić, prof.
Marko Lovrić
Marija Marčetić
Judita Mustapić
Andrea Pečnik
Marko Pojatina
Prijevodi s njemačkog jezika
Sara Katanec
Mirela Landsman Vinković
Azra Plićanić Mesić, prof.
Filip Šimetin Šegvić
Prijevodi s francuskog jezika
Marta Fiolić
Tea Šimičić
Marina Šegvić, prof.
Mihaela Vekarić
Prijevodi sa slovenskog i srpskog jezika
Krešimir Matešić
Prijevodi s talijanskog jezika
Marina Šegvić, prof.

Izdavač
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb

Tisak
ZT ZAGRAF

Naklada
Tiskano u 300 primjeraka

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo stavove
autora i ne predstavljaju nužno stavove
i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa financijski su
omogućili:
Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
DTM GRUPA d.o.o.,
NARCOR d.o.o.,
TRANSPORTI KRAJAN d.o.o.,
HEMA d.o.o.,
KEMOKOP d.o.o.,
EUROGRAF d.o.o.,
Privatne donacije: S. S., M. F., prof.
dr. Drago Roksandić, Marko Lovrić,
Filip Šimetin Šegvić, Nikolina Šimetin
Šegvić, Tomislav Brandolica.

Redakcija časopisa Pro tempore svim
se donatorima iskreno zahvaljuje na
financijskoj podršci!
Redakcija se također posebno
zahvaljuje gospodinu Zlatku Ožboltu,
dia na trudu i pomoći. Zahvaljujući
njemu, put do izdavanja ovog broja
bio je mnogo lakši. Gospodinu Zoranu
Ivankoviću isto tako dugujemo veliku
zahvalu što nam je izašao u susret
prilikom tiskanja časopisa.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

E-mail:
pt.redakcija@gmail.com
phillip.simetinsegvic@gmail.com